

Presbiter dominic tortosí, acadèmic, missioner i màrtir del Vietnam, nascut al si de la noble família dels Gil de Frederich de Tortosa, el 14 de desembre de l'any 1702. Va ser admès com a novici en l'ordre dominicana als 15 anys, a Vila d'Exemple, i va professar al convent de Santa Caterina de Barcelona l'any 1718. Durant la seva formació religiosa va madurar el desig de donar-se en l'evangelització dels pagans i va assolir el ferm propòsit d'aconseguir-ho sent encara estudiant de teologia en l'alacantina Orihuela, al 1724. La seva ordenació presbiteral va tenir lloc al 1727, després va ser nomenat mestre dels frares estudiants, va exercir durant diversos anys com a professor de filosofia i, l'1 de maig de 1729, va ser admès com a membre de la Reial Acadèmia de les Bones Lletres, guardó que es va afegir a la seva vertiginosa carrera humanista, reconeixent-li els seus mèrits literaris com escriptor, moralista i historiador.

Per fi, al 1730, va poder veure complert el seu desig i va aconseguir embarcar-se i partir com a missioner a les Filipines junt amb uns altres 24 companys, entre ells Mateo Alonso de Leciniana. Una vegada a Orient va passar a Baatàn i a Pangasinàn on va aprendre llengües natives. A Manila va ocupar durant dos anys el càrrec de secretari del Provincial. Durant aquell temps mai no va deixar de reclamar als seus superiors que el deixessin partir cap a Tonkin, regió del Vietnam del Nord sumida en la persecució del rei Vuèh-Hun. Així, als 33 anys, el 20 d'agost de 1735, va començar viatge cap a la zona meridional d'aquest país i en cinc mesos va aconseguir dominar com un nadiu la llengua annanita o tonkinesa, l'aprenentatge del qual constituïa un autèntic malson per als europeus. En aquell temps va rebre el nom vernacle de Ku-tê, que significa "sacrifici", i en els primers anys d'estada va aconseguir, no sense certa dificultat, difondre la Paraula de Déu, administrar els sagraments i auxiliar malalts, oblidant-se de la pena de mort decretada per als missioners i dels perills a què s'exposava.

Al 1737 va ser pres i quan se'l va emportar a una barca on es trobaven altres presoners cristians va exclamar: "Ja m'heu fet presoner per què porteu presos a aquests?". Inesperadament van alliberar els seus coreligionaris però Francesc va romandre captiu per espai de vuit anys, en els quals va sofrir terrible presó i va ser exposat a tota classe de turments. Tanmateix, malgrat les humiliacions i malalties, ajudat per la vídua Ba-Gao, va convertir la seva presó en missió, va protagonitzar una àrdua activitat pastoral i va dirigir un fructífer apostolat durant el seu confinament. L'any 1744 el reencontre amb el pare Mateo Alonso Leciniana, pres també des de feia un any, va permetre a ambdós màrtirs confessar-se, celebrar l'eucaristia i reconfortar-se espiritualment, a més de compartir els seus últims mesos de vida i rebre l'absolució. Una vegada coneguda definitivament la sort que anava a córrer, Francesc va dissuadir el seu company que enviés una instància, que havia preparat pel seu compte, demanant clemència al rei: "Porto vuit anys a la presó i a la fi Déu s'ha apiadat de mi permetent-me sofrir per Ell. Per què vols impedir-m'ho?". De la mateixa manera va dir als seus fidels, que volien pagar pel seu rescate: "...mai consentiré que es gastin ni una sola moneda per deslliurar-me de morir per Déu, Nostre Senyor".

Al migdia del 22 de gener de 1745 se li va llegir de nou la seva sentència, va tenir una última oportunitat per abjurar de la Fe de Crist però es va mostrar ferm en la seva convicció de morir com a intrèpid testimoni de la divinitat de Jesús, es va deixar lligar als pals i es va enfrontar serenament a la seva decapitació pública a Chà Cò. Alguns deixebles van traslladar el seu cos a Luc-Thuy, li van donar cristiana sepultura i van conservar mocadors i draps amarats amb la sang del màrtir com a relíquies.

Els dos protomartirs dominics del Vietnam van ser beatificats per Pius X al 1906. Joan Pau II els va canonitzar el 19 de juny de 1988, junt amb altres 115 testimonis de la fe en terra vietnamita. La celebració conjunta d'aquest grup va ser fixada al calendari litúrgic llatí el 24 de novembre sota la denominació de "San Andrés Dung Lac i companys", però el Martirologi Romà commemora separatament a Sant Francesc Gil de Frederich i a Sant Mateo Alonso de Leciniana en l'aniversari del seu naixement al cel, el 22 de gener.

Sant Francesc Gil de Frederich és advocat contra les febres tercianes i quartanes que ocasiona el paludisme o malària. És també patró dels missioners dertosencs i dels comerciants tortosins. Així mateix són molts els que el consideren el sant patró de les Lletres i de la Cultura Catalana. La singularitat de la seva vida arrela sens dubte que és l'únic sant acadèmic del que es té notícia.

